

Силабус курсу:

СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

ПСИХОЛОГІЯ ОРГАНІЗАЦІЙ

Ступінь вищої освіти:	Магістр
Спеціальність:	053 «Психологія. Практична психологія»
Рік підготовки:	1
Семестр викладання:	Весняний
Кількість кредитів ЄКТС:	5
Мова(-и) викладання:	Українська
Вид семестрового контролю	Іспит

Автор курсу та лектор:

к.психол.н., доц., Смирнова Олена Олександрівна

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

доцент кафедри практичної психології та соціальної роботи

посада

Olenka.smyrnova@gmail.com

Viber за номером

аудиторія кафедри

+38-050-2000791

телефону

ППСР

електронна адреса

телефон

месенджер

консультації

Викладач лабораторних занять:*

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

Посада

електронна адреса

Телефон

месенджер

консультації

Викладач практичних занять:*

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

Посада

електронна адреса

Телефон

месенджер

консультації

* – 1) дані підрозділи вносяться до силабусу в разі, якщо практичні та (або) лабораторні заняття проводить інший викладач, котрий не є автором курсу та лектором; 2) припустимо змінювати назву підрозділу на «Викладач лабораторних та практичних занять:», якщо лабораторні та практичні заняття проводить один викладач, котрий не є автором курсу та лектором.

Анотація навчального курсу

Цілі вивчення курсу:

Навчальна дисципліна «Психологія організації» є нормативною дисципліною в системі професійної підготовки майбутніх психологів. Курс присвячений розгляду актуальних проблем функціонування та розвитку сучасних організацій, а також повною мірою висвітлює специфіку, механізми, ведення, управління організаційними процесами. Важливим в курсі є виконання індивідуальних практичних завдань, які спрямовані на формування фахових компетентностей майбутніх психологів

Результати навчання:

Предмет, основні моменти становлення та методи психології організації. Розуміти проблеми психології організації в контексті загально психологічного вивчення психічних явищ. Теоретико-методологічні засади дослідження психології організації психологічного супроводу функціонування сучасних організацій, заснованих на сучасних методах впливу для посилення ефективності використання і розвитку потенціалу працівників. Методологічний аналіз та підстави дослідження психології організації. Принципи заохочення. Вміння використовувати мотивацію особистості.

Передумови до початку вивчення:

Базові знання та уявлення з дисциплін «Психологія особистості», «Соціальна психологія».

Мета курсу (набуті компетентності)

Мета викладання дисципліни «Організаційна психологія» є формування у студентів комплексу загальних та спеціальних компетентностей у сфері психологічного супроводу функціонування сучасних організацій, заснованих на сучасних методах впливу для посилення ефективності використання і розвитку потенціалу працівників. Цілі курсу полягають у здатності застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях; генерувати нові ідеї; умінні виявляти, ставити та вирішувати проблеми; здатності розробляти та управляти проектами; здатності до самомотивації та мотивування інших людей; набутті навичок цілепокладання.

Вивчення даного навчального курсу призначене для формування, удосконалення та розвитку у здобувача вищої освіти наступних компетентностей:

ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 3. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 4. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 5. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 7. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК 8. Здатність працювати в команді.

СК 1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.

СК 2. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.

СК 3. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.

СК 4. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження.

СК 5. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

СК 6. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну відповідно до запиту.

СК 7. Здатність дотримуватися норм професійної етики.

СК 8. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

Що забезпечується досягненням наступних програмних результатів навчання:

ПР 1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи її розв'язання.

ПР 2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.

ПР 3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.

ПР 4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.

ПР 5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технологій психологічної допомоги.

ПР 6. Рефлексувати і критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки.

ПР 7. Презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефахівців.

ПР 8. Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника.

ПР 9. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, які мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.

ПР 10. Виявляти і вирішувати соціально-психологічні проблеми особистості у великих і малих групах.

ПР 11. Виявляти та диференціювати проблеми збереження і відновлення психічного здоров'я та психологічного благополуччя.

Структура курсу

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ) за формами навчання	Стислий зміст	Інструменти і завдання
1.	Предмет і статус організаційної психології як комплексної практико-орієнтованої наукової дисципліни	2\2	Формування організаційної психології як науки. Специфіка психології організації як галузі наукового знання та практики. Основні психологічні проблеми в організаціях. Психологічні проблеми в організаціях різного типу. Використання соціально-психологічних методів в діагностиці організації.	Презентація теми. Завдання. Практичні вправи.
2.	Теорії організацій. Історія та стан теорії організаційного управління	2\2	Центральні принципи організації «Х» та організації «У» (відповідно до теорії МакГрегора). Чинники ефективної організації Ренсіса Лайкерта («Система-4»). Основні особливості системного підходу у визначенні сутності організації. Концепція людських відносин (Ф. Ретлізбергер, Е. Мейо, У. Діксон). Мотиваційно-гігієнічна теорія (Ф. Херцберг). Теорія організаційного лідерства (У. Бенніс). Теорія «навчальної організації» (К. Арджирис). Концепція емоційного інтелекту (Д. Гоулман).	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
3.	Психологічні ознаки організації	2\2	Основні ознаки соціальної організації. Визначення формальної структури організацій? Види організаційних структур. Особливості цих структур. Принцип лежить в основі раціональності формальної структури організації. Фактори, що впливають на вибір організаційної структури чи області життєдіяльності організації. Які показники характеризують ефективність діяльності організації?	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
4.	Психологічні механізми мотивації персоналу	2\2	Мотивація спонукає трудову активність і впливає на формування мети і шляхів її досягнення. Функція мотивування є необхідним структурним елементом загальної системи діяльності. Вона включає дві сторони: по-перше, активізує в діяльності всі потреби особистості, по-друге, допомагає оцінити реальний внесок кожного працівника в загальному підсумку діяльності. Ставлення до праці взагалі і до конкретної професійної діяльності зокрема принципово визначають успішність діяльності.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ) за формами навчання	Стислий зміст	Інструменти і завдання
			Відсутність однозначного взаємозв'язку між мотивацією і кінцевими результатами діяльності зумовлена тим, що на результати праці впливає безліч інших чинників, як, наприклад, кваліфікація працівника, його професійні здібності та навички, правильне розуміння поставлених завдань, зовнішнє середовище тощо креативності (творчого наочно-образного мислення і уяви). Діагностика вербальної креативності	
5.	Комунікації в організаціях.	2\2	чотири основні функції комунікацій в групі або організації в цілому: – контроль; – мотивація – комунікації підсилюють мотивацію працівників доводячи інформацію про те, що слід зробити і як поліпшити роботу; – емоційний вираз – за допомогою комунікацій члени груп виражають своє ставлення до того, що відбувається і реалізують свої соціальні потреби; – передача інформації – комунікації дозволяють надавати дані, які необхідні індивідуумам і групам для ухвалення рішень за допомогою передачі інформації для ідентифікації і оцінки альтернативних рішень.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
6.	Управління і влада в організації. Менеджер в організації. Влада.	2\2	Що є головною умовою для формування робочих груп? 2. Як називаються групи, створені за рішенням керівництва для виконання цілей організації? 3. На основі чого утворюються неформальні групи? 4. Що має на увазі Л. Фестінгер, коли говорить про суму всіх сил, діючих на членів групи, щоб утримувати їх в ній? 5. Назвіть психологічні та управлінські прийоми подолання групового однодумності? 6. З яких компонентів складається структура групи? Які існують види міжгрупових відносин.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання

Рекомендована література

1. Джуэлл Л. Индустриально-организационная психология. Учебник для вузов. СПб., 2001.
2. Занковский А.Н. Организационная психология: Учебное пособие для вузов. М.: Флинта, 2002.
3. Карамушка Л.М. Психологія освітнього менеджменту: Навч. посібник. К.: Либідь, 2004. 424с.
4. Кирхлер Э., Родлер К. Мотивация в организациях. Психология труда и организационная психология. Т. 1. Харьков, 2003. 144 с.
5. Орбан-Лембрик Л. Е. Психологія управління: навчальний посібник/2-ге видання, доповнене; Рек. МОН. К.: Академвидав, 2010. 544 с.
6. Синдром «професійного вигорання» та професійна кар'єра працівників освітніх організацій: гендерні аспекти: Навч. посіб. для студентів вищ. навч. закладів та слухачів ін-тів післядиплом. освіти / За наук. ред. С.Д.Максименка, Л.М.Карамушки, Т.В.Зайчикової. 2-е вид., перероб. та доповн. К.: Міленіум, 2006. 368с.
7. Почебут Л.Г., Чикер В.А. Организационная социальная психология: Учебное пособие. СПб.: Речь, 2000. С. 48-126.
8. Найдьонов М. Формування системи рефлексивного управління в організаціях. Київ, 2008. 484 с.
9. Технології роботи організаційних психологів. / За науковою редакцією Л.М.Карамушки. К., 2005. 359 с.

Оцінювання курсу

За повністю виконані завдання студент може отримати визначену кількість балів:

Інструменти і завдання	Кількість балів
Участь в обговоренні	20
Тести	25
Індивідуальні завдання	25
Заліковий тест	30
Разом	100

Шкала оцінювання студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS
90-100	A
82-89	B
74-81	C
64-73	D
60-63	E
35-59	FX
0-34	F

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80 – 89	B	добре	
70 – 79	C		
60 – 69	D	задовільно	
50 – 59	E		
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Методи оцінки знань студентів та відсоток, що виділяються для кожного методу оцінки:

- активність на лекційних і семінарських заняттях, яка демонструє обізнаність студента у навчальному матеріалі – 10 % від загальної оцінки;
- проведення соціально-психологічного тренінгу командної роботи в студентській групі – 25 % від загальної оцінки;
- презентація кейсу мотиваційних прийомів та технік як засобів впливу на покращення роботи команди з апробацією (3-4) в студентській групі - 25 % від

загальної оцінки;

- описати виробничі ситуації з деструктивними проявами в командному спілкуванні – 10 % від загальної оцінки;
- структуроване портфоліо антистресових технік в роботі з персоналом організації – 10%.
- контрольна робота - 10 % від загальної оцінки;
- підсумкове тестування – 10 % від загальної оцінки

Політика курсу

Плагіат та академічна доброчесність:

Дотримання академічної доброчесності за курсом ґрунтується на внутрішньо-університетській системі запобігання та виявлення академічного плагіату. До основних вимог за курсом віднесено - посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Перевірка текстів на унікальність здійснюється однаковими для всіх здобувачів засобами:– за допомогою засобів системи MOODLE; за Internet-джерелами – за допомогою програми Antiplagiarism.net.

Завдання і заняття:

Очікується, що всі здобувачі вищої освіти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Здобувачі мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку здобувачі зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом. Якщо здобувач вищої освіти відсутній з поважної причини, він/вона презентує виконані завдання під час консультації викладача. Здобувач вищої освіти має право на оскарження результатів оцінювання.

Поведінка в аудиторії:

Курс передбачає індивідуальну та групову роботу. Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики.

На аудиторні заняття слухачі мають з'являтися вчасно відповідно до діючого розкладу занять, яке міститься на сайті університету. Під час занять усі його учасники мають дотримуватися вимог техніки безпеки